

RAPPORT

Natuurtoets Boorlocatie (WSZ-01) Zuiderveen

Toetsing aan Wet natuurbescherming (Wnb)
Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Klant: Nobian

Referentie: BH9952-WM-RP001

Status: Definitief/02

Datum: 16 juni 2023

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Euvelgunnerweg 25A
9723 CV Groningen
Water & Maritime
Trade register number: 56515154

+31 88 348 53 00 T
info@rhdhv.com E
royalhaskoningdhv.com W

Titel document: Natuurtoets Boorlocatie (WSZ-01) Zuiderveen

Ondertitel: Natuurtoets WSZ-01
Referentie: BH9952-WM-RP001
Status: 02/Definitief
Datum: 16 juni 2023
Projectnaam: Zuiderveen
Projectnummer: BH9952
Auteur(s): 5.1.2.e

Opgesteld door: 5.1.2.e

Gecontroleerd door: 5.1.2.e

Datum: 16 juni 2023

Goedgekeurd door: 5.1.2.e

Datum: 16 juni 2023

Classificatie

Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V.. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1	Inleiding	2
1.1	Aanleiding	2
1.2	Doel	2
1.3	Leeswijzer	3
2	Beknopt kader natuurwet en regelgeving	4
3	Beschrijving van het onderzoeksgebied en het voornemen	5
3.1	Algemene beschrijving van het onderzoeksgebied	5
3.2	Beschrijving van het voornemen	7
4	Wet natuurbescherming – Gebiedsbescherming	9
4.1	Natura 2000-gebieden	9
4.2	Natuurnetwerk Nederland (NNN)	10
4.2.1	Leefgebied akkervogels	12
5	Wet natuurbescherming – Soortenbescherming	13
5.1	Werkwijze	13
5.2	Vaatplanten	13
5.3	Zoogdieren	13
5.3.1	Grondgebonden zoogdieren	13
5.3.2	Vleermuizen	16
5.4	Amfibieën	17
5.5	Reptielen	17
5.6	Broedvogels	18
6	Conclusies en aanbevelingen	20
6.1	Gebiedsbescherming	20
6.2	Soortbescherming	20

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Nobian Salt B.V. (voorheen Nouryon en AkzoNobel) wint sinds 1967 steenzout in Heiligerlee-1 (gemeente Oldambt).

Nobian onderzoekt de mogelijkheid om de zoutwinning uit te breiden naar het gebied Zuiderveen, gelegen net zuidelijk van Heiligerlee.

In kader hiervan wenst Nobian een nieuwe evaluatieput te boren nabij Zuiderveen. De evaluatieboring heeft tot doel om informatie te verzamelen over de ondergrond in het gebied Zuiderveen. In het bijzonder de geologische structuur en de eigenschappen van de aanwezige zoutlaag (o.a. samenstelling, mechanische sterkte en kruipgedrag). Deze gegevens zijn nodig om te bepalen of zoutwinning in het betreffende gebied technisch mogelijk en zinvol is. De kwaliteit geeft inzicht in of de bestaande zoutfabriek in Delfzijl geschikt is voor het verwerken van de ruwe pek uit het gebied Zuiderveen. Tijdens de evaluatieboring worden slechts monsters van de ondergrond genomen en worden zowel tijdens als na de boring metingen verricht aan het boorgat.

Het voornemen betreft de realisatie van een evaluatieput. Een evaluatieput wordt aangelegd middels een diepboring. Voor een diepboring wordt gebruik gemaakt van een mobiele boorinstallatie. Voor de evaluatieput zijn twee potentiële locaties (WSZ-01 en WSZ-02) geselecteerd. Naar verwachting wordt de evaluatieput geboord vanaf locatie WSZ-01. Locatie WSZ-02 betreft een back-up locatie voor de te boren evaluatieput.

De boorlocatie krijgt een oppervlakte van circa 5.000 m². Voor de uitvoering van ruimtelijke ontwikkelingen is het verplicht om de ingreep te toetsen aan de Wet natuurbescherming (hierna Wnb) en het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN). Hierbij is het noodzakelijk om de mogelijke effecten op beschermde soorten en natuurgebieden in beeld te brengen en eventuele mitigerende maatregelen te treffen of een ontheffing/vergunning aan te vragen. Royal HaskoningDHV is gevraagd om onderhavig natuurtoets uit te voeren.

Onderhavige natuurtoets heeft betrekking op de realisatie van evaluatieput WSZ-01.

1.2 Doel

Dit rapport geeft een algemene indruk van het onderzoeksgebied en de daar mogelijk voorkomende juridisch dan wel beleidsmatig beschermde natuurwaarden. Hierbij is gekeken naar de onderdelen soortenbescherming (flora & fauna) en gebiedsbescherming (Natura 2000-gebieden) uit de Wnb en naar Natuurnetwerk Nederland.

De toetsing bestaat uit onderstaande punten:

- Het vaststellen van het eventuele voorkomen van beschermde soorten in het plangebied;
- Beoordelen of het voorgenomen project leidt tot verbodsovertredingen van de Wnb t.a.v. de soortenbescherming;
- Het analyseren van eventuele effecten op Natura 2000-gebieden en NNN;
- Het bepalen van de noodzaak tot aanvullend onderzoek en het doen van aanbevelingen over de te doorlopen procedures en vervolgstappen.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het kader van de hier relevante natuurwet- en regelgeving gegeven. Hoofdstuk 3 geeft een algemene indruk van het onderzoeksgebied en beschrijft de voorgenomen ontwikkelingen. In het vierde hoofdstuk worden de storingsfactoren getoetst die relevant zijn voor de voorgenomen ingreep en aanwezige beschermde gebieden. Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 de aanwezigheid van beschermde soorten en de effecten van de voorgenomen ingreep op deze soorten beoordeeld. Tot slot worden in hoofdstuk 6 de conclusies samengevat.

2 Beknopt kader natuurwet en regelgeving

De juridische kaders die volgen uit de Wet natuurbescherming en het beleid rond Natuurnetwerk Nederland vormen het toetsingskader. Wat betreft de Wet natuurbescherming zijn de onderdelen Gebiedsbescherming (hoofdstuk 2 van de wet) en Soortenbescherming (hoofdstuk 3 van de wet) van belang in het licht van de voorgenomen activiteit.

Wet Natuurbescherming

Het onderdeel Gebiedsbescherming van de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van de Nederlandse Natura 2000-gebieden. Voor elk van de aangewezen gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd, nader uitgewerkt in een beheerplan, die gelden als toetsingskader. Uitgaande van de instandhoudingsdoelstellingen dient nagegaan te worden of sprake is van conflicten met het duurzaam behalen van geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen en zo ja, of de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied in het geding zijn. Hierbij is ook zogenoemde *externe werking* van belang. Dat wil zeggen dat ook beschouwd moet worden in hoeverre effecten buiten Natura 2000-gebieden negatieve effecten hebben op in deze gebieden geldende instandhoudingsdoelstellingen.

Het onderdeel Soortenbescherming van de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van flora en fauna. Op hoofdlijnen is sprake van een drietal beschermingsregimes: een voor soorten van de Habitatrichtlijn, een voor soorten van de Vogelrichtlijn en een voor nationaal beschermde soorten. In de wet zijn ten aanzien van deze soorten verbodsbepalingen opgenomen als ook gronden waarop ontheffing kan worden verleend. Deze kunnen per regime verschillen, waarbij de beide eerstgenoemden de meest strikte bescherming genieten. Bepaald dient te worden of sprake kan zijn van overtreding van geformuleerde verbodsbepalingen, of alternatieven voorhanden zijn, of sprake is van een wettelijke grondslag dan wel een wettelijk doel en in hoeverre sprake is van negatieve effecten op de staat van instandhouding van betrokken soorten. Voor alle planten en dieren (dus ook voor soorten, die niet zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming) geldt verder een algemene zorgplicht conform artikel 1.11. Deze plicht houdt in dat eenieder 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk moet worden voorkomen en dat bij de inrichting aandacht moet worden besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

Natuurnetwerk Nederland

De provincie Groningen zorgt binnen haar provincie voor de totstandkoming en instandhouding van een samenhangend ecologisch netwerk en vormt daarmee onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De provincie heeft daartoe gebieden aangewezen die tot dit netwerk behoren. Tevens wijst de provincie aan deze gebieden natuurdoelen met specifieke wezenlijke kenmerken en waarden toe.

Gedeputeerde staten kunnen daarnaast gebieden gelegen buiten het NNN aanwijzen die van provinciaal belang zijn vanwege hun natuurwaarden of landschappelijke waarden, met inachtneming van hun cultuurhistorische kenmerken. Deze gebieden worden aangeduid als "bijzondere provinciale natuurgebieden" en "bijzondere provinciale landschappen". In geval van directe negatieve effecten op de aangewezen wezenlijke kenmerken en waarden van gebieden die onder het NNN vallen, geldt een compensatieplicht. Voor het Natuurnetwerk Nederland in de provincie Groningen geldt geen externe werking.

Figuur 3-2 - Sfeerimpressie WSZ-01 Linksboven: Sloot zuidzijde WSZ-01. Rechtsboven/Links midden: Planlocatie WSZ-01. Rechts midden: Sloot noordzijde. Linksonder: Landbouw zuidzijde. Rechtsonder: Oppervlaktewater noordelijke bosschage.

3.2 Beschrijving van het voornemen

Aanleg boorlocatie

Zoals in paragraaf 1.1 aangegeven is Nobian voornemens een evaluatieput te boren. Een evaluatieput wordt aangelegd middels een diepboring. Voor een diepboring wordt gebruik gemaakt van een mobiele boorinstallatie.

Om bij de inrichting van de boorlocatie de verstoring van het oppervlak tot een minimum te beperken wordt bij de inrichting van de boorlocatie zoveel mogelijk gebruik gemaakt van tijdelijke (verwijderbare voorzieningen). Alleen de boortorenfundatie en de boorkelder worden uitgevoerd als vaste civiele constructies, dit in verband met de veiligheid en bescherming van het milieu tijdens de boorwerkzaamheden. De boorkelder betreft een in het maaiveld verzonken prefab betonnen bak met daarin een conductor. Een conductor is een stalen buis van waaruit de diepboring wordt aangezet. Deze buis dient onder meer voor de stabiliteit van het ondiepe boorgat en ter bescherming van het grondwater. Het overige deel van de boorlocatie wordt voorzien van een verwijderbare vloeistofdichte ondergrond. Conform de vereisten uit de Mijnbouwwet wordt de locatie voorzien van een gesloten hekwerk.

Boorfase (tijdelijk)

De evaluatieboring wordt uitgevoerd met behulp van een tijdelijk te plaatsen, mobiele boorinstallatie met een mastconstructie variërend in hoogte van 25 tot 45 meter (afhankelijk van de in te zetten boorinstallatie) met daaraan de aandrijving van de boor (de 'top drive') die via de mast omhoog en omlaag kan bewegen. De boorinstallatie wordt boven de boorkelder gepositioneerd. Aan en rondom de boorinstallatie worden de overige installaties en verblijfsruimtes gemonteerd c.q. geplaatst op de vloeistofdichte ondergrond.

Op de conductor wordt de zogeheten Blow Out Preventor ('BOP') geplaatst. Met deze set veiligheidsafsluiters kan op elk gewenst moment, eventueel van afstand, het boorgat tijdens het boren worden afgesloten.

Vervolgens vinden de boorwerkzaamheden plaats in een continu rooster (24 uur per dag, 7 dagen per week). Het boren vindt plaats met een boorbeitel die aan de onderkant van een serie boorpijpen is bevestigd. De serie boorpijpen wordt rondgedraaid en de beitel vermaalt het gesteente tot gruis. De aandrijving van de boorpijpen bevindt zich in de boortoren, de 'top drive'. De top-drive drijft de buizenserie direct aan. Naarmate de boring vordert, worden steeds nieuwe segmenten aan de serie boorpijpen toegevoegd. Met de diepte van het gat neemt zodoende de lengte van de serie boorpijpen toe. De boorpijpen worden via een transportsysteem onder de top-drive gebracht en aan elkaar geschroefd.

Om de stabiliteit van het boorgat te waarborgen, wordt het gat 'verbuisd' door regelmatig een stalen bekledingsbuis ('casing') in het boorgat vast te cementeren. Zo wordt het boorgat gestabiliseerd en afgedicht door een set stalen buizen met een steeds kleinere diameter, en worden de omliggende grondlagen beschermd tegen mogelijke verontreinigingen. Het cement waarmee de casing wordt bevestigd aan de boorgatwand, wordt op de locatie aangemaakt of per as kant en klaar aangevoerd.

De duur van de boring inclusief (inclusief aanvoer en afvoer boorinstallatie) is circa 6 weken. Het boren is een continue activiteit die 24 uur per dag plaatsvindt voor ongeveer 30 dagen. Tijdens het boren is de geluidsproductie circa 45 dB(A) op maximaal 300 meter van de locatie.

Nadat de boring is uitgevoerd wordt de mobiele boorinstallatie en overige equipment en materieel weer verwijderd. Nadat de vloeistofdichte verharding is schoongemaakt wordt deze, met uitzondering van de boortorenfundatie en boorkelder, eveneens verwijderd. Het hekwerk wordt vervolgens verplaatst naar de rand van de boortorenfundatie. Waar nodig wordt het oorspronkelijke maaiveld hersteld.

Gebruiksfase

Mocht de evaluatieboring succesvol zijn dan zal een studie worden uitgevoerd naar de mogelijkheden om het aanwezige zout te winnen (veldontwerp). De plaats en het aantal aan te leggen zoutwinningslocaties en het ondergrondse leidingwerk zijn afhankelijk van bovengrondse functies en de aanwezigheid en kwaliteit van zout in de ondergrond.

Het veldontwerp wordt mede bepaald door het participatieproces dat Nobian en de vertegenwoordigers van de omgeving zullen doorlopen. In dit zogenaamde “gebiedsproces” wordt in overleg met omwonenden vastgesteld waar de zoutwinningslocaties worden aangelegd waarbij rekening wordt gehouden met wederzijdse belangen. Voor de eventuele winning wordt een separaat vergunningen- en communicatietraject doorlopen. In kader hiervan wordt eveneens weer een natuurtoets opgesteld.

4 Wet natuurbescherming – Gebiedsbescherming

4.1 Natura 2000-gebieden

Er zijn geen Natura 2000-gebieden gelegen binnen 10 km van de onderzoeklocatie (zie Figuur 4-1). Het dichtstbij zijnde Natura 2000-gebied ligt op meer dan 13 km afstand en betreft de Waddenzee.

De Effectenindicator zoals aangereikt door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit 2019) geeft een negentiental mogelijke effecten, de zogenoemde storingsfactoren, waarmee in ieder geval rekening moet worden gehouden ten aanzien van in Natura 2000-gebieden beschermde waarden. Op basis van deze storingsfactoren worden de effecten op de Natura 2000-gebieden in de omgeving beoordeeld.

Van de 19 storingsfactoren kunnen er verschillende al op voorhand worden uitgesloten omdat de voorgenomen activiteit kleinschalig is, niet *in* het Natura 2000-gebied wordt uitgevoerd en omdat de afstand tot de voorgenomen activiteit te groot is. Het betreft de volgende storingsfactoren (de nummers verwijzen naar de nummers zoals ze in de effectenindicator worden gebruikt):

- Nr. 1 oppervlakteverlies en Nr. 2 versnippering (niet *in* Natura 2000-gebied).
- Nr. 5 verzoeting en Nr. 6 verzilting (grijpt niet in op de kwaliteit van de regionale hydrologie Natura 2000-gebied, geen diepe grondwaterwinning et cetera).
- Nr. 7 verontreiniging (niet *in* Natura 2000-gebied).
- Nr. 10 verandering stroomsnelheid, Nr. 11 verandering overstromingsfrequentie (grijpt niet in op oppervlaktewater Natura 2000-gebied).
- Nr. 12 verandering dynamiek substraat (niet *in* Natura 2000-gebied).
- Nr.13 verstoring door geluid Nr. 14 licht en Nr. 15 trilling (te ver van Natura 2000-gebieden).
- Nr. 16 optische verstoring en Nr. 17 verstoring door mechanische effecten (niet *in* Natura 2000-gebied).
- Nr. 18 verandering door populatiedynamiek (niet *in* Natura 2000-gebied).
- Nr. 19 bewuste verandering soorten samenstelling (niet *in* Natura 2000-gebied).

Verzuring (Nr. 3) en vermesting (Nr. 4) door N-depositie uit de lucht

Als gevolg van het tijdelijk gebruik van groot materieel is op voorhand niet uit te sluiten dat er een tijdelijk verhoging van de stikstofdepositie ontstaat in omliggende Natura 2000-gebieden, hoe ver deze gebieden ook van het plangebied liggen.

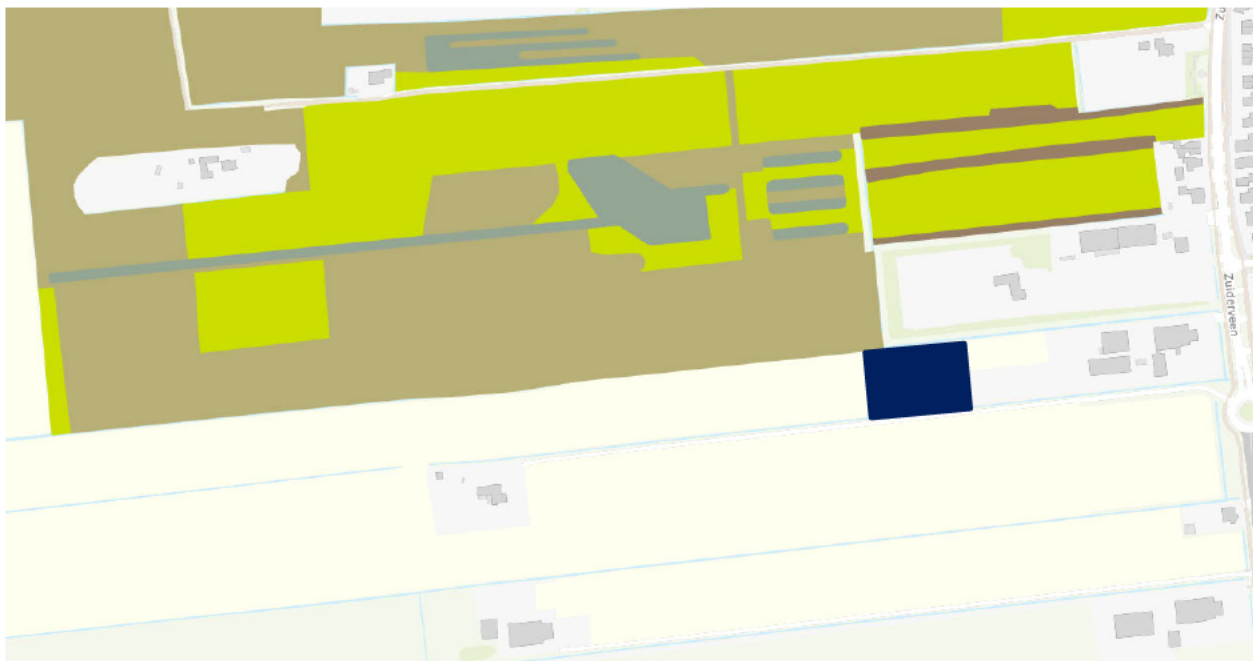
Uit de berekening van stikstofdepositie in de aanlegfase (inclusief realisatie van de evaluatieput) volgt dat er geen stikstofdepositie als gevolg van het beoogde voornemen boven 0,00 mol N/ha/jr op Natura 2000-gebieden plaats vindt. De resultaten van deze berekening zijn als bijlage 14 bij de aanvraag gevoegd.

Mocht Nobian besluiten tot zoutwinning over te gaan dan wordt de winning apart beoordeeld op effecten op de Natura 2000-waarden in een natuurtoets.

Het plangebied grenst aan een bos- en natuurgebied buiten het NNN (Figuur 4-2). Het bosschage maakt onderdeel uit van het Natuurbeheerplan 2021 van Groningen (Figuur 4-3) met het beheertype N16.03 Droog bos met productie. Daarnaast bevat het gebied N12.02 kruiden- en faunarijkgasland, N05.05 Dynamisch moeras en L01.02 Houtwal en houtsingel. De geplande werkzaamheden vinden plaats buiten deze beheertypen en omvatten geen permanente aantasting van het landschap. Derhalve wordt geen significante afbreuk gedaan aan het areaal van de gronden van het bos- of natuurgebied. Er hoeven geen extra maatregelen getroffen te worden met betrekking tot het NNN.

Figuur 4-3: Beheertypenkaart Groningen; Lichtgroen: N12.02 kruiden- en faunarijkgrasland. Donkerbruin: L01.02 Houtwal en houtsingel. Blauwgrijs: N05.05 Dynamisch moeras. Donkergrijs: N16.03 Droog bos met productie.¹ Donkerblauw: Plangebied

¹ <https://www.provinciegroningen.nl/subsidies/natuur-en-landschap/natuur-en-landschapsbeheer-snl/> Geraadpleegd september 2021

4.2.1 Leefgebied akkervogels

Ten zuiden van het plangebied is een leefgebied voor akkervogels aanwezig² (zie Figuur 4-4). Deze gebieden waar nog levenskrachtige populaties akkervogels voorkomen, zijn beschermd. Gezien de werkzaamheden buiten het leefgebied voor akkervogels plaatsvinden en van tijdelijke aard zijn wordt er geen permanent effect verwacht van de werkzaamheden op het leefgebied van de akkervogels. Wel kunnen de akkervogels tijdens de boorfase worden verstoord. Gezien er geen leefgebied wordt verwijderd en de boorfase van tijdelijke aard is, wordt significante afbreuk van de waarden van het leefgebied van de akkervogels uitgesloten. Wanneer buiten het broedseizoen wordt gewerkt is verstoring van het leefgebied uitgesloten. Indien dit niet mogelijk is of de werkzaamheden uitlopen tot in het broedseizoen dienen de volgende maatregelen genomen te worden:

- Wanneer binnen het broedseizoen moet worden gewerkt, dient vooraf ter plaatse door een ecooloog te worden vastgesteld of strikt(er) beschermde soorten aanwezig zijn. Deze werkzaamheden kunnen pas starten als het gebied en de omgeving waar deze werkzaamheden worden uitgevoerd is vrijgegeven door de betrokken ecooloog.
- Om verstoring van beschermde soorten tijdens het broedseizoen te voorkomen, dienen de terreindelen die tijdens deze periode worden gebruikt als leefgebied van tevoren ongeschikt gemaakt te worden (bijv. door maaien) en (gedurende het broedseizoen) dit gebied ongeschikt te houden door bijvoorbeeld het aanbrengen van bouwlinten of andere verstoringende maatregelen die het vestigen van broedvogels voorkomen. Dit kan alleen buiten het broedseizoen en nadat de ecooloog de terreindelen heeft vrijgegeven. Voorafgaand aan het ongeschikt maken en tijdens deze werkzaamheden is begeleiding door een ecooloog noodzakelijk.

Figuur 4-4: Locatie leefgebied akkervogels

² Omgevingsvisie Groningen geraadpleegd oktober 2021

5 Wet natuurbescherming – Soortenbescherming

5.1 Werkwijze

Inventarisatie van beschermde soorten

Er zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten opgevraagd uit de NDFF (Nationale Databank voor Flora en Fauna) voor het plangebied en de nabije omgeving (1,5 km) van de afgelopen 10 jaar. In de NDFF zijn alleen gevalideerde gegevens opgeslagen.

Het veldwerk is uitgevoerd door 5.1.2.e en 5.1.2.e, ecologen werkzaam bij Royal HaskoningDHV. Het veldbezoek is uitgevoerd op 18 augustus 2021 en was gericht op een habitatgeschiktheidsanalyse voor de in de regio voorkomende beschermde soorten. Het veldbezoek betrof geen soortgerichte inventarisatie. Het was een bewolkte dag bij een temperatuur van 15°C en matige windkracht.

Vaststelling van mogelijke effecten op beschermde soorten

Om vast te stellen of de ruimtelijke ontwikkeling in het plangebied effect heeft op beschermde flora en fauna, is een beknopte analyse gemaakt van het project in relatie tot de habitat/ biotoop- eisen van de beschermde soorten uit het gebied. Hierbij is de informatie van het veldwerk gebruikt en is verschillende literatuur geraadpleegd, zoals de NDFF en kennisdocumenten van Bij12. Er wordt bepaald of de geplande ingreep in het plangebied doorgang kan vinden in het licht van de Wnb ten aanzien van beschermde soorten. Hierbij wordt rekening gehouden met de onder de Wnb vastgestelde criteria. Daarnaast zijn voorstellen gedaan om eventuele effecten te mitigeren die anders zouden kunnen leiden tot het overtreden van verbodsbepalingen.

5.2 Vaatplanten

Voorkomen

Tijdens het veldbezoek zijn ter plaatse van het plangebied verschillende soorten vaatplanten aangetroffen. Het plangebied bestaat uit een maisakker. In en naast het plangebied zijn vaatplanten van voedselrijke milieus aangetroffen. Er zijn geen waarnemingen gedaan van beschermde vaatplanten binnen het plangebied. Ook de NDFF bevat geen waarnemingen van beschermde vaatplanten binnen het plangebied. Door de intensieve agrarische functie van het plangebied ontbreekt het aan geschikte standplaatsen voor praktisch alle onder de Wnb beschermde vaatplanten. Dit zijn vooral soorten van extensief beheerde en onbemeste akkers en soorten van kalkrijke standplaatsen. Daarnaast staan er soorten van zeer schrale, zwak zure standplaatsen op de lijst met beschermde vaatplanten. Dergelijke omstandigheden zijn niet aanwezig binnen het plangebied.

Conclusie

Op basis van verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid wordt het voorkomen van beschermde vaatplanten uitgesloten. Een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb wordt redelijkerwijs uitgesloten t.a.v. vaatplanten.

5.3 Zoogdieren

5.3.1 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen

De NDFF wijst op het voorkomen van strikt beschermde zoogdieren in de omgeving (<2 km) van het plangebied, namelijk de eekhoorn, steenmarter, grote bosmuis en de waterspitsmuis. Verder kunnen binnen en in de omgeving van het plangebied algemene soorten voorkomen zoals egel, ree en

verschillende muizensoorten. Voor deze algemene soorten geldt een vrijstelling voor onderhoud, beheer en werkzaamheden op basis van de Verordening van Provinciale Staten van de provincie Groningen houdende regels ter bescherming van de 'Verordening natuurbescherming provincie Groningen' ³, zie Tabel 5-1. Voor de soorten die onder deze verordening vallen is wel de algemene zorgplicht van toepassing.

Tabel 5-1 - Zoogdieren met een vrijstelling voor onderhoud, beheer en werkzaamheden binnen de provincie Groningen

Zoogdiersoort	
Aardmuis	Konijn
Bosmuis	Ondergrondse woelmuis
Bunzing	Ree
Dwergmuis	Rosse woelmuis
Dwergspitsmuis	Tweekleurige bosspitsmuis
Egel	Veldmuis
Gewone bosspitsmuis	Vos
Haas	Wezel
Hermelijn	Woelrat
Huisspitsmuis	

Eekhoorn

Voorkomen

Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied voor. De eekhoorn is een echte boombewoner, die vooral in de vroege ochtend en namiddag actief is. Voedsel zoeken ze in bomen en op de grond. Ze kunnen goed springen en klimmen en bewegen zeer behendig tussen bomen en takken. Eekhoorns bouwen nesten in bomen die vooral in de winter, wanneer er geen blad aan de bomen zit, goed waarneembaar zijn. Het nest is bolvormig, zo groot als een voetbal en heeft een doorsnede van 30 tot 50 cm. Het wordt op minstens 5 meter boven de grond gebouwd. Soms gebruiken ze ook boomholten, oude kraaien- of eksterneesten of grote nestkasten als nestplaats. Naast één hoofdnest zijn ook vijf tot zes kleinere 'reservenesten' in gebruik⁴. Het bosschage aan de noordzijde van het plangebied is een mogelijk geschikt gebied voor de eekhoorn. In het plangebied zijn geen bomen aanwezig en er worden geen bomen gekapt.

Effectbeoordeling

De werkzaamheden doen geen afbreuk aan het bosschage. Er worden geen bomen gekapt met mogelijke verblijfplaatsen van de eekhoorn. De eekhoorn is zeer mobiel en goed in staat om tijdens de boorfase tijdelijk uit te wijken naar alternatief leefgebied in de omgeving. Gezien er tijdens het veldbezoek nog blad aan de boom zat, waren mogelijke nesten lastig waar te nemen. De eekhoorn heeft vaak meerdere nesten waar bij verstoring naartoe gegaan kan worden.

Conclusie

Overtreding van de Wnb (artikel 3.10) op de eekhoorn kan op voorhand worden uitgesloten.

³ [Provinciaal blad 2016, 6952 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#) Geraadpleegd augustus 2021

⁴ <https://www.zoogdierveniging.nl/zoogdiersoorten/eekhoorn> Geraadpleegd augustus 2021

Steenmarter

Voorkomen

De steenmarter is een soort die voorkomt in en nabij grote steden, dorpen en boerenerven en lijkt zich aan de menselijke bebouwing te hebben aangepast. Van steenmarters is bekend dat ze rust- en verblijfplaatsen creëren in kruipruimtes en loze ruimtes tussen plafonds, muren en zolders in huizen en andere gebouwen. Daarnaast maken ze ook gebruik van stapels takkenhout en kreupelhout als verblijfplaats. Steenmarters zijn zeer opportunistisch en gebruiken veel verschillende landschapselementen om in te foerageren⁵. Ter plaatse van het plangebied zijn geen mogelijke verblijfplaatsen aangetroffen. Wel kan het bosschage worden gebruikt als een foerageergebied.

Effectbeoordeling

Er worden geen schuurtjes of bosjes en dus geen functioneel leefgebied van de steenmarter verwijderd voor dit project. De steenmarter is zeer mobiel en goed in staat om tijdens de uitvoer van de werkzaamheden tijdelijk uit te wijken naar eventueel minder verstoorde delen van zijn leefgebied te.

Conclusie

Overtreding van de Wnb (artikel 3.10) op de steenmarter is op voorhand uitgesloten.

Grote bosmuis

Voorkomen

De grote bosmuis komt voor in allerlei biotopen voorzien van dekking in de vorm van lage begroeiing en/of verspreid liggende stenen. Hij heeft een voorkeur voor oude open eiken- en beukenbossen, met een uitgebreide struiklaag en weinig ondergroei⁶. Ter plaatse van het bosschage ten noorden van het plangebied is een mogelijk leefgebied van de grote bosmuis aanwezig.

Effectbeoordeling

Er worden geen bosschages en dus geen functioneel leefgebied van de grote bosmuis verwijderd. De grote bosmuis is zeer mobiel en goed in staat om tijdens de uitvoer van de werkzaamheden tijdelijk uit te wijken naar eventueel minder verstoorde delen van zijn leefgebied.

Conclusie

Een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb wordt redelijkerwijs uitgesloten t.a.v. de grote bosmuis.

Waterspitsmuis

Voorkomen

De waterspitsmuis wordt gevonden in schoon, voedselarm en vrij snelstromend tot stilstaand water met goed ontwikkelde watervegetatie en ruig begroeide oevers. Ook kwelwater vormt een goed habitat, zelfs lichtbrak water is mogelijk. De soort kan worden aangetroffen in zeer uiteenlopende biotopen, maar prefereert een bodembedekkende vegetatie en water binnen korte afstand. De oevers moeten voldoende schuilmogelijkheden bieden waar de waterspitsmuis zich kan terugtrekken om zijn prooi op te eten⁷. Op basis van de gegevens uit de NDFF is er 1 waarneming gedaan in 2014 op ongeveer 1,5 km afstand. Ter plaatse van het plangebied is geen geschikt leefgebied aanwezig voor de waterspitsmuis. De sloten hebben een agrarische functie en worden vaak geschoond. Hierdoor is er geen goede water of oevervegetatie aanwezig. Ook is het water door de agrarische functie te voedselrijk voor de waterspitsmuis. Het aanwezige kroos is het resultaat en bewijs van deze voedselrijkdom.

⁵ <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter> geraadpleegd augustus 2021

⁶ <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/grote-bosmuis> geraadpleegd augustus 2021

⁷ <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/waterspitsmuis> geraadpleegd augustus 2021

Conclusie

Binnen het plangebied komt geen geschikt leefgebied voor de waterspitsmuis voor. Daarnaast worden er ook geen wateren gedempt of aangepakt. Een overtreding van verbodsbepalingen uit de Wnb wordt redelijkerwijs uitgesloten t.a.v. de waterspitsmuis.

5.3.2 Vleermuizen

Voorkomen

Vleermuizen worden in vrijwel het gehele land waargenomen. Op basis van de NDFF zijn er nabij het plangebied gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en watervleermuizen waargenomen. Vleermuizen maken gedurende een jaar gebruik van meerdere type verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen). Ze kunnen globaal opgedeeld worden in boombewonende soorten zoals de rosse vleermuis en gebouwbewonende soorten zoals de laatvlieger. Er zijn ook soorten die zowel gebouwen als bomen bewonen, zoals ruige dwergvleermuis. Vleermuizen foerageren over het algemeen boven windluwe plaatsen zoals tuinen en langs bosranden. Om van de verblijfplaats naar foerageergebied te komen (en andersom) wordt gebruikt gemaakt van zogenaamde vliegroutes die bestaan uit lijnvormige elementen zoals bomenrijen en watergangen.

Ten noorden van het plangebied is een bosschage aanwezig. Vleermuizen kunnen de rand van het bosschage gebruiken als een vliegroute. Het bosschage is waarschijnlijk niet geschikt als een verblijfplaats voor vleermuizen. De bomen zijn te dun en bevatten geen holten of spleten.

Effectbeoordeling

Tijdens de boring vinden de werkzaamheden dag en nacht plaats voor een periode van ongeveer 30 dagen. Tijdens de werkzaamheden worden geen bomen gekapt met (mogelijke) verblijfplaatsen van vleermuizen. Eventuele vliegroutes blijven na de werkzaamheden behouden. Vleermuizen zijn voornamelijk gevoelig voor licht, maar in mindere mate voor geluid⁸. Echter kan verstoring van vliegroutes door geluid en/of licht tijdens de boorfase niet worden uitgesloten. Geluidsverstoring kan ervoor zorgen dat voornamelijk voor grootoor-, bechsteins en vale vleermuizen (soorten die ook jagen op basis van geluid van prooien) het minder geschikt wordt als foerageergebied tijdens de aanlegfase. Vleermuizen gebruiken echolocatie voor oriëntatie in de omgeving en het ontdekken en vangen van prooien. Het gaat daarbij om specifieke geluiden waarvan alleen de echo wordt verwerkt, waardoor geen effect van geluidsverstoring wordt verwacht van de boring. Lichtverstoring op vliegroutes kan ervoor zorgen dat de vliegroute niet meer wordt gebruikt. Dit zorgt voor het gebruik van alternatieve vliegroutes welke mogelijk meer risico's met zich meebrengt⁹.

Conclusie

De werkzaamheden zorgen tijdens de aanlegfase voor mogelijke tijdelijke verstoring van vleermuizen. Derhalve dient er tijdens de winterrustperiode van de vleermuizen geboord worden. In deze periode worden de vliegroutes niet gebruikt. Gezien er geen verblijfplaatsen aanwezig zijn in het bosschage kunnen negatieve effecten van de werkzaamheden op verblijfplaatsen van vleermuizen worden uitgesloten. Indien er niet binnen de winterrustperiode gewerkt kan worden, dienen schermen geplaatst te worden om de lichtverstoring op de vliegroute te minimaliseren. Door het treffen van deze maatregelen kan een overtreding van de Wnb worden voorkomen.

⁸ <https://www.zoogdiervereniging.nl/nieuws/2016/hebben-vleermuizen-last-van-geluidsverstoring>, geraadpleegd september 2021

⁹ <https://www.vleermuizenindestad.nl/node/56.html> geraadpleegd september 2021

5.4 Amfibieën

Op basis van de NDFF komen er geen beschermde amfibiesoorten in en rond het plangebied voor. Mogelijk komen er wel vrijgestelde amfibieënsoorten (kleine watersalamander, bastaard kikker en bruine kikker) voor in het slootje ten noorden van het plangebied.

Voor deze algemene soorten geldt een vrijstelling voor onderhoud, beheer en werkzaamheden op basis van de Verordening van Provinciale Staten van de provincie Groningen houdende regels ter bescherming van de 'Verordening natuurbescherming provincie Groningen' ¹⁰, zie Tabel 5-15-2. Voor de soorten die onder deze verordening vallen is wel de algemene zorgplicht van toepassing.

Tabel 5-2 Amfibieën met een vrijstelling voor onderhoud, beheer en werkzaamheden binnen de provincie Groningen

Amfibiesoort	
Bruine kikker	Meerkikker
Gewone pad	Bastaardkikker (middelste groene kikker)
Kleine watersalamander	

De sloten hebben een agrarische functie en worden vaak geschoond. Hierdoor is er geen goede water of oevervegetatie aanwezig. Ook is het water door de agrarische functie te voedselrijk voor beschermde amfibiesoorten. Deze soorten zijn kritische wat betreft waterkwaliteit en houden van voedselarm en schoon water met goed ontwikkelde oevervegetaties.

Het gebied is daarom niet geschikt voor de beschermde amfibiesoorten. Het voorkomen van beschermde amfibieën wordt o.b.v. verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid uitgesloten.

Gezien er geen sloten worden gedempt wordt er ook geen leefgebied van vrijgestelde amfibieën verwijderd.

Conclusie

Overtreding van de Wnb t.a.v. amfibieën is op voorhand uitgesloten.

5.5 Reptielen

De NDFF bevat geen waarnemingen van beschermde reptielen binnen en nabij het plangebied. De meeste reptielen komen voor in (vochtige) heidevegetaties met pijpenstro velden en vennen op veen- en zandgronden en eikenhakhout- en ruigtebosjes langs bosranden. Dergelijk biotoop ontbreekt binnen het plangebied. Daarnaast ontbreken geschikte voortplantingsplaatsen (broeihopen) voor ringslangen. Het voorkomen van beschermde reptielen wordt o.b.v. verspreidingsgegevens en habitatgeschiktheid uitgesloten.

Conclusie

Overtreding van de Wnb t.a.v. reptielen is op voorhand uitgesloten.

¹⁰ [Provinciaal blad 2016, 6952 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen \(officielebekendmakingen.nl\)](#). Geraadpleegd augustus 2021

5.6 Broedvogels

Figuur 5-1: Aangetroffen nesten van vermoedelijk houtduif

Voorkomen

In en nabij het plangebied zijn waarnemingen bekend van o.a. merel, fitis, staartmees, koolmees, pimpelmees, tijftjaf, roodborst, zwartkop en gekraagde roodstaart. Tijdens het veldwerk zijn verschillende vogelsoorten gezien en/of gehoord en zijn verschillende vogelnesten waargenomen in het bosschage. Het betrof de gekraagde roodstaart, staartmees, boerenzwaluw, houtduif en een buizerd. De buizerd vloog over en vertoonde geen nest indicierend gedrag. Daarnaast ontbrak het in het bosschage aan grote dikke bomen voor een nestplaats. Wel zijn er nesten aangetroffen van vermoedelijk houtduiven en een ander klein nest (zie Figuur 5-1).

Effectbeoordeling

Tijdens de boorfase kunnen broedvogels worden verstoord door de aanwezigheid van mens en materieel in het plangebied en het geluid van de boring, wat een overtreding is van de Wnb. Gezien er geen bomen gekapt worden en er geen (jaarrond beschermde) nesten verloren gaan, kan buiten het broedseizoen een overtreding van de Wnb worden uitgesloten.

Conclusie

In de omgeving van het plangebied komen verschillende broedvogelsoorten voor. Om verstoring van nesten van broedvogels te voorkomen dienen de werkzaamheden buiten het broedseizoen (15 maart – augustus of zolang als er vogels broeden) te worden uitgevoerd. Indien de boorwerkzaamheden niet buiten het broedseizoen plaats kunnen vinden kan een overtreding van de Wnb niet op voorhand worden uitgesloten. Indien werken buiten het broedseizoen niet mogelijk is of de werkzaamheden uitlopen tot in het broedseizoen dienen de volgende maatregelen genomen te worden:

- Wanneer binnen het broedseizoen moet worden gewerkt, dient vooraf ter plaatse door een ecooloog te worden vastgesteld of strikt(er) beschermde soorten aanwezig zijn. Deze werkzaamheden kunnen pas starten als het gebied en de omgeving waar deze werkzaamheden worden uitgevoerd is vrijgegeven door de betrokken ecooloog.
- Om verstoring van beschermde soorten tijdens het broedseizoen te voorkomen, dienen de terreindelen die tijdens deze periode worden gebruikt als leefgebied van tevoren ongeschikt gemaakt te worden (bijv. door maaien) en (gedurende het broedseizoen) dit gebied ongeschikt te houden door bijvoorbeeld het aanbrengen van bouwlinten of andere versturende maatregelen die het vestigen van broedvogels voorkomen. Dit kan alleen buiten het broedseizoen en nadat de

ecoloog de terreindelen heeft vrijgegeven. Voorafgaand aan het ongeschikt maken en tijdens deze werkzaamheden is begeleiding door een ecoloog noodzakelijk.

- Voor het aanliggende bos is het ongeschikt maken van het terrein niet mogelijk. Voor het bos dienen bij aanwezigheid van broedvogels passende inrichtingsmaatregelen te worden getroffen (bijvoorbeeld afscherming van licht, beweging of geluid).

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Er zijn geen Natura 2000-gebieden gelegen binnen 10 km van het plangebied. Van de 19 storingsfactoren kunnen de meeste al op voorhand worden uitgesloten omdat de voorgenomen activiteit kleinschalig is, niet in het Natura 2000-gebied wordt uitgevoerd en omdat de afstand tot de voorgenomen activiteit te groot is. Voor de verstoringfactoren verzuring en vermeting door stikstofdepositie is een AERIUS-berekening voor de aanlegfase uitgevoerd (RHDHV, 2023). Uit deze berekening kwam naar voren dat er geen toename van stikstofdepositie te verwachten is in de omliggende Natura2000-gebieden als gevolg van dit project. Het aanvragen van een vergunning in het kader van de Wnb is voor dit project niet noodzakelijk.

Natuur Netwerk Nederland (NNN)

De werkzaamheden hebben geen negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van gebied daar het project buiten de NNN ligt.

Leefgebied Akkervogels

Het plangebied ligt naast een leefgebied Akkervogels. Wanneer werkzaamheden buiten het broedseizoen worden uitgevoerd is verstoring van het leefgebied uitgesloten. Indien dit niet mogelijk is dienen de volgende maatregelen genomen te worden:

- Wanneer binnen het broedseizoen moet worden gewerkt, dient vooraf ter plaatse door een ecooloog te worden vastgesteld of strikt(er) beschermde soorten aanwezig zijn. Deze werkzaamheden kunnen pas starten als het gebied en de omgeving waar deze werkzaamheden worden uitgevoerd is vrijgegeven door de betrokken ecooloog.
- Om verstoring van beschermde soorten tijdens het broedseizoen te voorkomen, dienen de terreindelen die tijdens deze periode worden gebruikt als leefgebied van tevoren ongeschikt gemaakt te worden (bijv. door maaien) en (gedurende het broedseizoen) dit gebied ongeschikt te houden door bijvoorbeeld het aanbrengen van bouwlinten of andere versturende maatregelen die het vestigen van broedvogels voorkomen. Dit kan alleen buiten het broedseizoen en nadat de ecooloog de terreindelen heeft vrijgegeven. Voorafgaand aan het ongeschikt maken en tijdens deze werkzaamheden is begeleiding door een ecooloog noodzakelijk.

6.2 Soortbescherming

Nabij het plangebied komen verschillende beschermde dieren voor. Deze staan hieronder in de tabel weergegeven. Voor de broedvogels en de vleermuizen zijn maatregelen noodzakelijk. Een ontheffing in het kader van de Wnb is dan niet noodzakelijk. Deze maatregelen staan beschreven in Tabel 6-1.

Tabel 6-1. Overzicht soorten met bijbehorende maatregelen/aanvullende onderzoeken.

Beschermings-regime	Soort	Maatregelen / aanvullend onderzoek
Habitatrichtlijn (Art 3.5)	Vleermuizen	De werkzaamheden zorgen tijdens de aanlegfase voor mogelijke tijdelijke verstoring van vleermuizen. Derhalve dient er tijdens de winterrustperiode (1 november-31 maart) van de vleermuizen geboord worden. In deze periode worden de vliegroutes niet gebruikt. Gezien er geen verblijfplaatsen aanwezig zijn in het bosschage kunnen negatieve effecten van de werkzaamheden op de vleermuizen in deze periode worden uitgesloten. Indien er niet binnen de winterrustperiode gewerkt kan worden, wordt geadviseerd om schermen te plaatsen om de lichtverstoring op de vliegroute te minimaliseren. Door het treffen van de maatregelen kan een overtreding van de Wnb worden voorkomen.
Vogelrichtlijn (Art 3.1)	Algemene broedvogels	De werkzaamheden dienen buiten het broedseizoen (15 maart – augustus of zolang als er vogels broeden) te worden uitgevoerd. Indien dit niet mogelijk is, dienen de volgende maatregelen genomen te worden: • Wanneer binnen het broedseizoen moet worden gewerkt, dient vooraf ter plaatse door een ecooloog te worden vastgesteld of strikt(er) beschermde soorten aanwezig zijn. Deze werkzaamheden kunnen pas starten als het gebied en de omgeving waar deze werkzaamheden worden uitgevoerd is vrijgegeven door de betrokken ecooloog. • Om verstoring van beschermde soorten tijdens het broedseizoen te voorkomen, dienen de terreindelen die tijdens deze periode worden gebruikt als leefgebied van tevoren ongeschikt gemaakt te worden (bijv. door maaien) en (gedurende het broedseizoen) dit gebied ongeschikt te houden door bijvoorbeeld het aanbrengen van bouwlinten of andere versturende maatregelen die het vestigen van broedvogels voorkomen. Dit kan alleen buiten het broedseizoen en nadat de ecooloog de terreindelen heeft vrijgegeven. Voorafgaand aan het ongeschikt maken en tijdens deze werkzaamheden is begeleiding door een ecooloog noodzakelijk. • Voor het aanliggende bos is het ongeschikt maken van het terrein niet mogelijk. Voor het bos dienen bij aanwezigheid van broedvogels passende inrichtingsmaatregelen te worden getroffen (bijvoorbeeld afscherming van licht, beweging of geluid).
Habitatrichtlijn (Art 3.5) en Andere soorten (Art. 3.10)	Overige soorten	Een overtreding op de Wnb voor andere beschermde soorten kan op voorhand worden uitgesloten.

